

WYROK ZAOCZNY

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 listopada 2015r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu Wydział XVIII Cywilny

w składzie: Przewodniczący: SSO Magda Inerowicz

Protokolant: protokolant sądowy Emilia Staszkiwicz

po rozpoznaniu w dniu 19 listopada 2015 r.,

na rozprawie

sprawy z powództwa: **M. K.**

przeciwko: **P. K.**

o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności

1. pozbawia - względem powoda - wykonalności tytuły wykonawcze: wyrok Sądu Okręgowego (...) z dnia 19 marca 2002 r. w sprawie I C 70/00 z powództwa P. K. przeciwko A. K. i J. S. oraz utrzymany w mocy tym wyrokiem - wyrok zaoczny Sądu Okręgowego (...) z dnia 8 lutego 2000 r. w sprawie I C 70/00, które to orzeczenia zostały zaopatrzone w klauzulę wykonalności przeciwko M. K. jako następcy prawnemu A. K. postanowieniem Sądu Apelacyjnego (...) z dnia 25 lipca 2011 r. w sprawie I ACz 985/11 (punkt 1 lit. a) postanowienia) oraz tytuł wykonawczy: punkt 1 lit. b) oraz punkt 2 postanowienia Sądu Apelacyjnego (...) z dnia 25 lipca 2011 r. w sprawie I ACz 985/11, w części, tj. ponad kwotę 2.990,00 zł,
2. w pozostałej części powództwo oddala,
3. zasądza od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego,
4. w pozostałej części nie obciąża pozwanego kosztami procesu,
5. wyrokowi w pkt 1 i 3 nadaje rygor natychmiastowej wykonalności.

UZASADNIENIE

Pozwem z dnia 6 maja 2015 r., który wpłynął do Sądu w dniu 8 maja 2015 r., powód M. K. wniósł przeciwko P. K. o pozbawienie wykonalności tytułów wykonawczych w postaci: wyroku zaocznego Sądu Okręgowego (...) z dnia 8.02.2000 r. w sprawie I C 70/00 zaopatrzonego klauzulą wykonalności dnia 24.02.2000 r., wyroku Sądu Okręgowego (...) z dnia 19.03.2002 r. w sprawie I C 70/00 zaopatrzonego klauzulą wykonalności dnia 11.12.2002 r. oraz postanowienia Sądu Apelacyjnego (...) z dnia 25.07.2011 r. w sprawie I ACz 985/11. Jednocześnie powód wniósł o udzielenie zabezpieczenia powództwa poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego na podstawie ww. tytułów wykonawczych na czas trwania niniejszego postępowania.

W uzasadnieniu powód podniósł, iż na podstawie prawomocnego wyroku zaocznego Sądu Okręgowego (...) z dnia 8 lutego 2000 r. w sprawie o sygn.. akt I C 70/00 pozwany uzyskał tytuł egzekucyjny wobec powoda M. K. jako następcy prawnego po A. K.. Powód podniósł, iż przyjął spadek po A. K. z dobrodziejstwem inwentarza i poniósł odpowiedzialność za długi spadkowe do wysokości ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku w związku z czym – w ocenie powoda - nie ma podstaw do prowadzenia dalszego postępowania egzekucyjnego, które to postępowanie naraża powoda na szkodę majątkową.

Postanowieniem z dnia 3 września 2015 r. Sąd udzielił zabezpieczenia roszczenia powoda M. K. o pozbawienie wykonalności tytułu wykonawczego w postaci:

- wyroku Sądu Okręgowego (...) z dnia 19 marca 2002 r. w sprawie o sygn. akt I C 70/00 z powództwa P. K. przeciwko A. K. i J. S. o zapłatę oraz utrzymanemu w mocy tym wyrokiem -
- wyroku zaocznego Sądu Okręgowego (...) z dnia 8 lutego 2000r. w sprawie o sygn. akt I C 70/00,

które to orzeczenia zostały zaopatrzone w klauzulę wykonalności przeciwko M. K. jako następcy prawnemu A. K. postanowieniem Sądu Apelacyjnego (...) z dnia 25 lipca 2011r. w sprawie I ACz 985/11 (pkt. 1 lit. a) oraz

- w postaci pkt. 1 lit. b i punktu 2 postanowienia Sądu Apelacyjnego (...) z dnia 25 lipca 2011 r. w sprawie o sygn. akt I ACz 985/11,

poprzez zawieszenie postępowania egzekucyjnego prowadzonego przez Komornika Sądowego działającego przy Sądzie Rejonowym (...) (...) B. G. pod sygn. akt Km 1833/14 z wniosku wierzyciela P. K. przeciwko dłużnikowi M. K..

Na rozprawie w dniu 19 listopada 2015 r. nie stawił się pozwany P. K., prawidłowo wezwany w trybie podwójnego awiza. Pełnomocnik powoda podtrzymał żądanie pozwu.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Wyrokiem zaocznym z dnia 8 lutego 2000 r. Sąd Okręgowy (...) w sprawie o sygn. akt I C 70/00 zasądził od ojca powoda - A. K. na rzecz P. K. kwotę 188.657,50 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 16.06.1999 r. (pkt. 1) i kosztami procesu w wysokości 11.033 zł (pkt. 2 wyroku).

Wyrok zaoczny z dnia 8 lutego 2000 r., został utrzymany w mocy przez Sąd Okręgowy (...) wyrokiem z dnia 19 marca 2002 r. z wyłączeniem pkt. 3 (rygoru natychmiastowej wykonalności – pkt. 1 wyroku). Tym samym wyrokiem z dnia 19 marca 2002r. Sąd Okręgowy (...) zasądził od pozwanej J. S. na rzecz A. K. kwotę 188.657,50 zł ustawowymi odsetkami od dnia 16.06.1999r. (pkt. 2 wyroku), kwotę 11.033 zł tytułem zwrotu kosztów sądowych, a nadto zasądził od obu pozwanych J. S. oraz A. K. 12.000 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego (pkt. 3 wyroku). W pkt. 4 wyroku z 19 marca 2002r. Sąd orzekł, że odpowiedzialność pozwanych wobec powoda wynikająca z pkt. 1 i 2 wyroku zaocznego z 8 lutego 2000r. i punktu 2 i 3 niniejszego wyroku jest odpowiedzialnością solidarną.

Postanowieniem z dnia 25 lipca 2011 r. Sąd Apelacyjny (...), na wniosek wierzyciela, nadał klauzulę wykonalności wyrokowi Sądu Okręgowego (...) z dnia 19 marca 2002 r. w sprawie o sygn. akt I C 70/00 z powództwa P. K. przeciwko A. K. i J. S. o zapłatę w pkt. 3 i 4 oraz utrzymanemu w mocy tym wyrokiem -wyrokowi zaocznemu Sądu Okręgowego (...) z dnia 8 lutego 2000 r. w sprawie o sygn. akt I C 70/00 w pkt. 1 i 2 przeciwko M. K. (pkt. 1 a.), zasądził od M. K. na rzecz P. K. kwotę 127 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania, w tym kwotę 60 zł tytułem kosztów zastępstwa procesowego (pkt. 1 b.), a nadto w punkcie 2 postanowienia zasądził od M. K. na rzecz wierzyciela P. K. kwotę 150 zł tytułem zwrotu kosztów postępowania zażaleniowego.

Dowód: wyrok zaoczny z dnia 8.02. 2000 r. Sądu Okręgowego (...) w sprawie I C 70/00 k. 38 akt sprawy I C 70/00, wyrok zaoczny z dnia 19.03.2002 r. Sądu Okręgowego (...)k. 266 akt sprawy I C 70/00, postanowienie o uchyleniu rygoru natychmiastowej wykonalności k. 55 akt sprawy I C 70/00, postanowienie z dnia 25.07.2011 r. Sądu Apelacyjnego (...)w sprawie I Acz 985/11 k. 13.

Powód M. K., na podstawie ustawy, nabył spadek z dobrodziejstwem inwentarza po swoim ojcu A. K., zmarłym w dniu 14 maja 2005 r. w P., co zostało stwierdzone prawomocnym postanowieniem Sądu Rejonowego (...) w P. z dnia 10 grudnia 2008 r. (sygn. akt I Ns 2686/08).

Postanowieniem z dnia 22 stycznia 2010 r. Sąd Rejonowy (...) w P. zarządził sporządzenie spisu inwentarza spadku po A. K., który to spis został następnie sporządzony przez Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) (...) M. J..

Według spisu inwentarza majątku po A. K. wartość stanu czynnego spadku ograniczona została do udziału w wysokości 1/2 części w prawie własności nieruchomości położonej przy ul. (...) w P., dla której prowadzona jest księga wieczysta przez Sąd Rejonowy (...) w P. o nr KW (...).

Dowód: odpis postanowienia z dnia 10.12.2008 r. Sądu Rejonowego (...) w P. k. 9, protokół spisu inwentarza z dnia 17.05.2010 r. sygn. IV Kmn 2/10 k. 10 – 12.

Na podstawie ww. tytułów wykonawczych (wyroków z dnia 8 lutego 2000r., 19 marca 2002r. oraz postanowienia Sądu Apelacyjnego (...) z dnia 25 lipca 2011r.) Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym (...) w P. – E. G. wszczęła, w dniu 24 stycznia 2011 r., na wniosek P. K. postępowanie egzekucyjne przeciwko J. S., a następnie w dniu 24 października 2011 r. również wszczęła postępowanie egzekucyjne przeciwko powodowi, tytułem należności głównej w kwocie 188.657,50 zł wraz z odsetkami ustawowymi do dnia 24.10.2011r. w wysokości 360.996,13 zł, kosztami procesu w kwocie 11.033 zł, kosztami zastępstwa w egzekucji 3.600 zł oraz kosztami postępowania klauzulowego w kwocie 277 zł.

Wierzyciel P. K. we wniosku z dnia 20 października 2011 r. wniósł o solidarne wyegzekwowanie należności od obu dłużników: J. S. i M. K. oraz o łączne tj. z udziałów obojga dłużników, prowadzenie egzekucji z nieruchomości, dla której prowadzona jest księga wieczysta (...). Postępowanie egzekucyjne skierowane zostało do przysługujących ww. dłużnikom udziałów w prawie własności nieruchomości.

Nieruchomość będąca przedmiotem egzekucji stanowiła lokal użytkowy o powierzchni 197,6 m², składający się z pomieszczeń głównych oraz zaplecza sanitarnego. Z wyżej opisanego prawa (udziałów dłużników J. S. i M. K.) wszczęto egzekucję oraz egzekucję przyłączaną w sprawach: Km 879/10 z wniosku wierzyciela B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W., Km 204/11 z wniosku Skarbu Państwa – Prezydenta Miasta P., Km 230/11 z wniosku P. K., Km 832/11 z wniosku (...) Banku Spółdzielczego Oddziału w P., Km 2706/11 z wniosku spółki (...) S.A. w P., Km 2745/11 w wniosku Spółdzielczej Kasy Oszczędnościowo – Kredytowej w J.. W dziale IV księgi wieczystej przedmiotowej nieruchomości na dzień 22 czerwca 2011 r. była wpisana hipoteka przymusowa kaucyjna na rzecz B. (...) Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego z siedzibą w W. wraz z odsetkami.

W dniu 24 października 2011 r. Komornik zajął wierzytelności należne powodowi od (...) Sp. z o.o. z siedzibą w P..

Postanowieniem z dnia 24 października 2011 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym (...) w P. E. G. przyznała wierzycielowi w sprawie przeciwko M. K. koszty zastępstwa adwokackiego w postępowaniu egzekucyjnym w kwocie 3.600 zł, z zastrzeżeniem solidarnej odpowiedzialności dłużnika w zakresie ww. kwoty z dłużniczką J. S..

Pismem z dnia 14 listopada 2011 r. M. K. poinformował Komornika, iż nie jest w stanie zaspokoić roszczeń wierzyciela P. K. oraz że znane mu długi jego ojca, po którym nabył spadek z dobrodziejstwem inwentarza, znacznie przekraczają wartość odziedziczonego przez niego spadku.

W dniu 7 grudnia 2011 r. Komornik zawiadomił M. K. o wszczęciu egzekucji tytułem rozszerzenia w przedmiocie kosztów zastępstwa adwokackiego, które wynoszą 12.000 zł oraz poinformował dłużnika, iż wobec braku ograniczenia jego odpowiedzialności w treści tytułu wykonawczego będącego podstawą egzekucji w niniejszej sprawie, wierzyciel skierował egzekucję do całego majątku dłużnika.

Postanowieniem z dnia 15 grudnia 2011 r. Komornik ustalił koszty postępowania egzekucyjnego w wysokości 21.578,74 zł tytułem opłaty egzekucyjnej i w całości obciążył nimi dłużnika M. K. oraz ustalił koszty postępowania egzekucyjnego w wysokości 200 zł za doręczenie korespondencji i w całości obciążył nimi obu dłużników.

Powód poinformował Komornika pismem z dnia 27 grudnia 2011 r., że nie jest w stanie uiścić kosztów egzekucyjnych. Komornik w odpowiedzi na powyższe wskazał, że koszty egzekucyjne zostaną zaspokojone z sumy uzyskanej ze sprzedaży nieruchomości będącej przedmiotem egzekucji.

W dniu 9 października 2012 r. Komornik zajął wierzytelności przysługujące powodowi od Sądu Rejonowego (...) w P..

Dowód: odpis księgi wieczystej nr (...) k. 32 – 37 akt sprawy Km 230/11, wnioski o wszczęcie postępowania egzekucyjnego przeciwko powodowi k. 54 – 56 akt sprawy Km 230/11, zawiadomienie o wszczęciu egzekucji przeciwko powodowi z dnia 24.10.2011 r. k. 59 akt sprawy Km 230/11, postanowienie z dnia 24.10.2011 r. o kosztach zastępstwa adwokackiego k. 60 akt sprawy Km 230/11, postanowienie o przyłączeniu wierzyciela do egzekucji k. 61 akt sprawy Km 230/11, zawiadomienie o wszczęciu egzekucji z nieruchomości i wezwanie do zapłaty długu k. 62 akt sprawy Km 230/11, zajęcie wierzytelności powoda k. 69 -70 akt sprawy Km 230/11, obwieszczenia o licytacji nieruchomości i jego doręczenie k. 77 – 79 akt sprawy Km 230/11, pismo powoda z dnia 14.11.2011 r. k. 82 akt sprawy Km 230/11, zawiadomienie z 7.12.2011 r. k. 88 akt sprawy Km 230/11, pismo z dnia 7.12.2011 r. k. 89, postanowienia z dnia 15.12.2011 r. k. 91 i 93 akt sprawy Km 230/11, pismo z dnia 27.12.2011 r. k. 94 akt sprawy Km 230/11, pismo z 29.12.2011 r. k. 95 akt sprawy Km 230/11, postanowienie o zajęciu wierzytelności k. 103 akt sprawy Km 230/11.

Udział w prawie własności nieruchomości lokalowej położonej w P. przy ul. (...), a należący do powoda został nabyty w drodze licytacji, która odbyła się w dniu 14 grudnia 2011 r. za cenę 341.625 zł.

Postanowieniem z dnia 10 lutego 2012 r. Sąd Rejonowy (...) w P. (sygn. akt II Co 3856/10) przysądził m.in. nabycie udziału w wysokości 1/2 części w przedmiotowej nieruchomości lokalowej, a stanowiącego własność M. K. na rzecz L. L..

Sąd Rejonowy (...) w P. w dniu 4 lipca 2012 r. zatwierdził plan podziału sum uzyskanych ze sprzedaży udziałów wynoszących po 1/2 części nieruchomości lokalowej, przypadających na M. K. i J. S., które zostały przekazane na zaspokojenie roszczeń wierzycieli.

Na podstawie ww. planu podziału, sporządzonego zgodnie z art. 1025 § 1 kpc wierzycielom przypadły następujące kwoty:

- Sądowi Rejonowemu (...) w P. – 100 zł,
- wierzycielowi hipotecznemu, egzekwującemu B. (...) Niestandardyzowanemu Sekurytyzacyjnemu Funduszowi Inwestycyjnemu Zamkniętemu z siedzibą w W. (Km 879/10) kwota 630.984,03 zł, w tym 57.925,94 zł dla komornika z tytułu kosztów postępowania egzekucyjnego oraz 573.058,09 zł bezpośrednio wierzycielowi,
- wierzycielowi Skarbowi Państwa – Prezydentowi Miasta P. (Km 204/11) kwota 1.923,36 zł, w tym 930,80 zł dla komornika z tytułu kosztów postępowania egzekucyjnego oraz 992,56 zł bezpośrednio wierzycielowi,
- wierzycielowi P. K. (Km 230/11) kwota 48.199,72 zł, w tym 42.219,72 zł dla komornika z tytułu kosztów postępowania egzekucyjnego oraz **5.980 zł bezpośrednio wierzycielowi od M. K.**,
- wierzycielowi (...) Bankowi Spółdzielczemu Oddziałowi w P. (Km 832/11) kwota 681,54 zł w całości dla komornika,
- wierzycielowi (...) S.A. w P. (Km 2706/11) kwota 428,96 zł, w tym 368,96 zł dla komornika z tytułu kosztów postępowania egzekucyjnego oraz 60 zł bezpośrednio wierzycielowi
- wierzycielowi Spółdzielczej Kasie Oszczędnościowo – Kredytowej w J. (Km 2745/11) kwota 932,39 zł, w tym 573,09 zł dla komornika z tytułu kosztów postępowania egzekucyjnego oraz 359,30 zł bezpośrednio wierzycielowi.

Kwota uzyskana ze sprzedaży udziałów oraz uzyskana z tytułu odsetek od wartości ww. udziałów na rachunku depozytowym, nie wystarczyła na pokrycie wszystkich wierzycieli, a nawet na całkowite zaspokojenie wierzyciela posiadającego zabezpieczenie w postaci hipoteki umownej kaucyjnej.

Dowód: postanowienie Sądu Rejonowego (...) w P. z dnia 10.02.2012 r. k. 16, postanowienie Sądu Rejonowego (...) w P. z dnia 4.07.2012 r. k. 17 – 20, plan podziału sum uzyskanych ze sprzedaży udziałów w nieruchomości k. 96 – 99 akt sprawy Km 230/11, protokół opisu i oszacowania nieruchomości k. 48 – 49 i k. 51 – 52 akt sprawy Km 230/11.

Postanowieniem z dnia 17 czerwca 2014 r. Komornik Sądowy przy Sądzie Rejonowym (...) w P. E. G. uznała się niewłaściwym do dalszego prowadzenia ww. sprawy i przekazała ją Komornikowi Sądowemu przy Sądzie Rejonowym (...) (...) B. G. (sygn. akt Km 230/11).

Na tytule wykonawczym – postanowieniu Sądu Apelacyjnego (...) z dnia 25 lipca 2011r. odnotowano, że na jego podstawie wyegzekwowano od dłużnika i przekazano wierzycielowi 5.980 zł.

W dniu 12 października 2014 r. dłużnik M. K. złożył wniosek o umorzenie prowadzonego przeciwko niemu postępowania egzekucyjnego o sygn. Km 1833/14. Postanowieniem z dnia 23 stycznia 2015 r. Komornik Sądowy oddalił jego wniosek.

W dniu 30 stycznia 2015 r. Komornik Sądowy zawiadomił wierzyciela o bezskutecznej egzekucji świadczeń pieniężnych dłużników: J. S. i M. K..

Dowód: postanowienie o przekazaniu sprawy z dnia 17.09.2014 r. k. 1 akt sprawy Km 1833/14, tytuł wykonawczy z 25.07.2011r. z adnotacją o wyegzekwowaniu kwoty 5.980 zł k. 4' akt Km 1833/14, zawiadomienie z dnia 22.09.2014 r. o przekazaniu postępowania egzekucyjnego k. 7 i k. 11 akt sprawy Km 1833/14, stan sprawy dla dłużnika M. K. na dzień 22.09.2014 r. k. 13 akt sprawy Km 1833/14, protokół przesłuchania M. K. k. 16 akt sprawy Km 1833/14, postanowienie z dnia 23.01.2015 r. k. 19 akt sprawy Km 1833/14, zawiadomienie o bezskuteczności egzekucji k. 22.

Sąd ustalił wyżej wymieniony stan faktyczny na podstawie dowodów z dokumentów znajdujących się w aktach niniejszej sprawy oraz w aktach: Km 1833/14 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) (...) B. G., IV Km 2/10 Komornika Sądowego przy Sądzie Rejonowym (...) w P. E. G., o sygn. I C 70/00 Sądu Okręgowego (...).

Sąd dał wiarę przedłożonym przez strony oraz uzyskanym przez Sąd dowodom z dokumentów. Zostały one sporządzone w odpowiedniej formie, przez uprawnione do tego podmioty.

Sąd zważył co następuje:

Powództwo co do zasady zasługiwało na uwzględnienie.

W niniejszej sprawie powód wniósł o pozbawienie wykonalności tytułów wykonawczych w postaci: wyroku zaocznego Sądu Okręgowego (...) z dnia 8.02.2000 r. w sprawie o sygn. I C 70/00 (pkt. 1 i 2) oraz wyroku Sądu Okręgowego (...) z dnia 19.03.2002 r. w sprawie o sygn. akt I C 70/00 (pkt. 3 i 4), zaopatrzonych w klauzulę wykonalności przeciwko M. K. jako następcy prawnemu A. K. postanowieniem Sądu Apelacyjnego (...) z dnia 25.07.2011 r. w sprawie I ACz 985/11 (pkt. 1 lit. a) oraz w postaci pkt. 1 lit. b oraz pkt. 2 postanowienia Sądu Apelacyjnego (...) z dnia 25.07.2011 r. w sprawie I ACz 985/11.

Podstawą prawną niniejszego roszczenia jest przepis art. 840 § 1 pkt. 2 k.p.c., zgodnie z którym dłużnik może w drodze powództwa żądać pozbawienia tytułu wykonawczego wykonalności w całości lub części albo ograniczenia, jeżeli po powstaniu tytułu egzekucyjnego nastąpiło zdarzenie, wskutek którego zobowiązanie wygasło albo nie może być egzekwowane; gdy tytułem jest orzeczenie sądowe, dłużnik może powództwo oprzeć także na zdarzeniach, które nastąpiły po zamknięciu rozprawy, a także zarzucie spełnienia świadczenia, jeżeli zarzut ten nie był przedmiotem rozpoznania w sprawie. W przypadku powództwa z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. generalnie chodzi o zdarzenie materialnoprawne, z którym łączy się powstanie, zmiana albo wygaśnięcie stosunku cywilnoprawnego (por.

postanowienie SA w Poznaniu z dnia 11 czerwca 2013 r. I ACz 951/13, LEX nr 1327600). Zalicza się do nich m.in. wykonanie zobowiązania, odnowienie, niemożliwość świadczenia, czy przedawnienie (por. wyrok SA w Poznaniu z dnia 14.07.2014 r. I ACa 163/14, Lex nr 1527209).

Powód w niniejszej sprawie wskazywał na zdarzenie w rozumieniu cytowanego przepisu, a mianowicie na okoliczności, które powstały po wydaniu tytułów egzekucyjnych wyroków z dnia 8.02.2000r. oraz 19.03.2002r. tj. na ograniczenie jego odpowiedzialności za długi spadkowe wynikającej z faktu, iż nabył spadek z mocy ustawy po A. K. z dobrodziejstwem inwentarza. Nabycie spadku z dobrodziejstwem inwentarza daje podstawę do powoływania się na to zdarzenie w toku postępowania egzekucyjnego jako podstawę do ograniczenia odpowiedzialności. Zgodnie bowiem z treścią przepisu art. 1031 § 2 zd. 1 k.c. w razie przyjęcia spadku z dobrodziejstwem inwentarza spadkobierca ponosi odpowiedzialność za długi spadkowe tylko do wartości ustalonego w wykazie inwentarza albo spisie inwentarza stanu czynnego spadku. Z treści ww. przepisu wynika, że spadkobierca, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, odpowiada zatem za długi spadkowe zarówno już istniejące w chwili otwarcia spadku, jak też długi powstałe po tej dacie, do wysokości stanu czynnego otrzymanego przez niego udziału spadkowego (por. J. Ciszewski, Komentarz do art. 1032 k.c. lex 2014 r., A. Kidyba (red.) E. Niezbecka, Komentarz do art. 1032 k.c. lex 2011 r.). Do obowiązków spadkobiercy, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, należy spłacenie długów ujawnionych w inwentarzu oraz innych mu znanych. Spadkobierca, który na spłatę takich długów wyczerpał sumę odpowiadającą wartości stanu czynnego spadku, zwalnia się od odpowiedzialności wobec nieznanych mu wierzycieli. Spadkobierca ma przy tym obowiązek respektowania szczególnych zasad kolejności zaspokajania roszczeń, związanych z istnieniem rzeczowego zabezpieczenia danej należności (por. E. Skowrońska – Bocian, Komentarz do art. 1032 k.c., lex 2013r.). Wierzytelności objęte przywilejami egzekucyjnymi podlegają zaspokojeniu w pełnej wysokości w pierwszej kolejności przed innymi wierzytelnościami (art. 1025 k.p.c.).

W doktrynie istnieje pogląd, zgodnie z którym jeżeli wierzyciel prowadzi egzekucję w stosunku do spadkobiercy przyjmującego spadek z dobrodziejstwem inwentarza, spadkobierca może poszukiwać obrony w drodze powództwa przeciwegzekucyjnego (art. 840 k.p.c.). Powództwo to dotyczyć będzie realizacji zobowiązania w wysokości przekraczającej zakres odpowiedzialności dłużnika (E. Niezbecka, w: A. Kidyba (red.), Kodeks cywilny, t. 4, 2008, komentarz do art. 1032 k.c., uwaga 9, J. Ciszewski (red) J. Knabe, Komentarz do art. 1032 k.c. uwaga 12, lex 2014).

Zważyć trzeba, że w okolicznościach sprawy, powód mógł wystąpić z powództwem opozycyjnym, gdyż nie miał możliwości powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie jego odpowiedzialności. W przeciwnym razie, nie mógłby wystąpić z takim powództwem, a jedynie powoływać się na istniejące ograniczenia prowadzące do umorzenia postępowania (art. 837 kpc w zw. z art. 825 pkt. 3 kpc). Zastrzeżenie bowiem - w wyroku albo w treści klauzuli wykonalności - prawa do powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności nie może stanowić podstawy powództwa opozycyjnego z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. (por. wyrok SN z dnia 15.11.1996 r. II CKN 7/96, OSNC 1997/4/39, wyrok SA w Szczecinie z dnia 29.05.2012 r. I ACa 288/12, OSA 2013/3/98 - 105). Ograniczenie odpowiedzialności dłużnika – spadkobiercy przyjmującego spadek z dobrodziejstwem inwentarza, może być bowiem zastrzeżone w wyroku na podstawie art. 319 kpc bądź w klauzuli wykonalności nadanej przeciwko spadkobiercy na podstawie art. 792 kpc (por. wyrok SA w Gdańsku z dnia 7.03.2013 r. V ACa 1007/12, LEX nr 1313246, OSA 2013/10/59 – 78). Zgodnie z treścią przepisu art. 319 k.p.c. jeżeli pozwany ponosi odpowiedzialność z określonych przedmiotów majątkowych albo do wysokości ich wartości, sąd może, nie wymieniając tych przedmiotów ani ich wartości, uwzględnić powództwo zastrzegając pozwanemu prawo do powołania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczenie odpowiedzialności. Natomiast przepis art. 792 k.p.c. przewiduje, że jeżeli następca ponosi odpowiedzialność tylko z określonych przedmiotów albo do wysokości ich wartości, należy w klauzuli wykonalności zastrzec mu prawo powoływania się w toku postępowania egzekucyjnego na ograniczoną odpowiedzialność, o ile prawo to nie jest zastrzeżone już w tytule egzekucyjnym.

W sprawie bezspornym było, że powód jako dłużnik nie uzyskał zastrzeżenia o ograniczeniu jego odpowiedzialności do wartości stanu czynnego spadku w trybie art. 792 kpc. Nie mógł też uzyskać takiego zastrzeżenia w trybie art. 319 kpc, co do wyroków z 8.02.2000r. i 19.03.2002r., gdyż zapadły one przeciwko jego ojcu A. K..

Sąd w pełni podziela pogląd wyrażony przez Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 30 września 1985 r. (III CZP 49/85 OSNC 1986 r. Nr 7-8 poz. 109), iż spadkobierca dłużnika, który złożył oświadczenie o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza (także w sytuacji po nadaniu przeciwko niemu klauzuli wykonalności) nie może skutecznie żądać ograniczenia klauzuli wykonalności do wartości stanu czynnego spadku (art. 1031 § 2 k.c.), bez względu na to czy dokonano, czy też nie dokonano spisu inwentarza, może on natomiast wytoczyć powództwo przeciwegzekucyjne oparte na przepisie art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c.

Z ustaleń Sądu – jak już wyżej wskazano – wynika, że ograniczenie odpowiedzialności powoda nie znalazło wyrazu w treści żadnego z tytułów wykonawczych przeciwko niemu, w szczególności w treści klauzuli wykonalności nadanej postanowieniem Sądu Apelacyjnego z dnia 25 lipca 2011r. wyrokowi Sądu Okręgowego (...) z dnia 19 marca 2002 r. i utrzymanemu w mocy tym wyrokiem - wyrokowi zaocznemu Sądu Okręgowego (...) z dnia 8 lutego 2000 r. w sprawie o sygn. akt I C 70/00 (pkt. 1 lit. a postanowienia), ani w treści tytułu egzekucyjnego tj. pkt. 1 lit. b i pkt. 2 postanowienia Sądu Apelacyjnego z dnia 25 lipca 2011r., zaopatrzonych w klauzulę wykonalności i będących podstawą egzekucji.

Powód zatem, jako spadkobierca dłużnika A. K., po nadaniu przeciwko niemu klauzuli wykonalności, w związku ze złożeniem przez niego oświadczenia o przyjęciu spadku z dobrodziejstwem inwentarza, mógł wytoczyć powództwo z art. 840 § 1 pkt 2 k.p.c. (por. wyrok SA w Rzeszowie z dnia 6.12.2012 r. I ACs 337/12, Lex nr 1322045).

Stwierdzić należy, że zakres odpowiedzialności spadkobiercy za długi spadkowe ma istotne znaczenie dopiero w momencie realizacji przez wierzycieli spadkodawcy przysługujących im roszczeń. Konsekwencją bowiem braku ograniczenia odpowiedzialności w treści tytułów wykonawczych, będących podstawą egzekucji przeciwko powodowi w niniejszej sprawie, było to, iż wierzyciel skierował egzekucję do całego majątku powoda.

Odpowiedzialność za niespłacone długi spadkobiercy, który przyjął spadek z dobrodziejstwem inwentarza, ogranicza się do wysokości różnicy między wartością ustalonego w inwentarzu stanu czynnego spadku a wartością świadczeń spełnionych na zaspokojenie długów, które spadkobierca spłacił (art. 1032 § 1). Odpowiedzialność spadkobiercy za długi, o których nie wiedział, ogranicza się zatem jedynie do sumy, jaka pozostała mu z ustalonej w spisie inwentarza wartości stanu czynnego spadku po zaspokojeniu znanych mu wierzycieli (por. J. Ciszewski (red) J. Knabe, Komentarz do art. 1032 k.c. uwaga 12, lex 2014).

Ze sporządzonego przez komornika sądowego w 2010 r. spisu inwentarza po A. K. wynika, że stan czynny spadku po ww. spadkodawcy stanowi udział w wysokości 1/2 części nieruchomości położonej w P. przy ul. (...). Ww. udział w nieruchomości został następnie zbyty w drodze licytacji w toku postępowania egzekucyjnego za kwotę 341.625 zł. Odpowiedzialność powoda jako spadkobiercy A. K. ogranicza się do powyższej wartości stanu czynnego spadku, przy czym chodzi i odpowiedzialność względem wszystkich wierzycieli.

W toku postępowania egzekucyjnego został zatwierdzony plan podziału sumy uzyskanej ze sprzedaży udziału powoda, jak i udziału J. S. w prawie własności przedmiotowego lokalu użytkowego. Z treści tego planu wynika, że wartość długów spadkowych po A. K. znacznie przekracza wartość czynną spadku, jak również, że pozwany nie jest jedynym wierzycielem powoda, gdyż w sumie jest ich siedmioro i że suma uzyskana ze sprzedaży przypadającego na powoda udziału w nieruchomości położonej przy ul. (...) w P., nie wystarczyła na pokrycie całości długów spadkowych. Stwierdzić zatem należy, że tytuły wykonawcze przeciwko powodowi jako spadkobiercy A. K. obejmują zobowiązania o wartości, które przekraczają zakres odpowiedzialności dłużnika M. K..

Podkreślić należy, że z wartości majątku spadkowego po A. K. tj. stanu czynnego spadku oraz majątku wyegzekwowanego od dłużniczki J. S., w toku postępowania egzekucyjnego zostało zaspokojonych łącznie 7 wierzycieli, przy czym pozwany P. K., jako jeden z wierzycieli został zaspokojony łącznie do kwoty 5.980 zł w planie podziału zatwierdzonym przez Sąd w dniu 4.07.2012r. W planie tym nie wskazano, z majątku którego z dłużników ww. kwoty zostały przyznane (J. S. czy też M. K.), zatem – wobec niewykazania przez pozwanego innego podziału ww. kwot – należało uznać, że każdy z ww. dłużników pokrył ww. kwotę ze swojego majątku w połowie.

Z powyższego wynika, że wobec wyczerpania się wartości stanu czynnego spadku (ceny uzyskanej za udział w nieruchomości lokalowej) po A. K., dalsza egzekucja z majątku powoda (z jego majątku osobistego), wobec ograniczenia jego odpowiedzialności jako spadkobiercy, nie może być prowadzona. Odpowiedzialność powoda jako spadkobiercy A. K., wobec wierzyciela P. K. wyczerpała się kwotą 2.990 zł (5.980 zł : 2). W tej sytuacji, wobec niemożności prowadzenia przeciwko M. K. dalszej egzekucji tj. ponad kwotę 2.990 zł, na podstawie spornych w sprawie tytułów wykonawczych, spełniły się przesłanki powództwa z art. 840 § 1 pkt. 2 kpc, o czym orzeczono w pkt. 1 wyroku (nastąpiło zdarzenie, na skutek którego tytuł egzekucyjny ponad tę kwotę nie może być wyegzekwowany).

Podkreślić należy, że z sum uzyskanych ze sprzedaży majątku spadkowego (wartość stanu czynnego spadku) po A. K., zostali zaspokojeni wszyscy wierzyciele spadkodawcy i to zgodnie z treścią art. 1025 § 1 kpc. Nie można zatem powodowi zarzucić, że zaspokojenie wierzycieli nastąpiło w sposób nieprawidłowy.

W pozostałej części powództwo nie zasługiwało na uwzględnienie, o czym Sąd orzekł w punkcie 2 sentencji wyroku.

O kosztach postępowania Sąd orzekł w punktach 3 i 4 wyroku na podstawie art. 102 kpc w zw. z art. 98 § 3 kpc w zw. z § 6 pkt. 7 w zw. z § 2 ust 1 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2002 r. w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu (Dz. U. 2013.461 z późn. zm.), obciążając nimi – zgodnie z zasadą odpowiedzialności za wynik procesu – pozwanego jako stronę przegrywającą niniejszą sprawę w zasadzie w całości, zasądając od pozwanego na rzecz powoda kwotę 7.217 zł tytułem zwrotu kosztów zastępstwa procesowego wraz z opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

W pozostałym zakresie Sąd nie obciążył pozwanego kosztami procesu (kosztami sądowymi)

W punkcie 5 wyroku Sąd z urzędu nadał wyrokowi jako zaocznemu rygor natychmiastowej wykonalności na podstawie art. 333 § 1 pkt. 3 k.p.c.

SSO Magda Inerowicz